

Retningslinjer for risiko- og aktsomhetsvurderinger i SOLBERG & HANSEN

SOLBERG & HANSEN

Solberg & Hansen arbeider for å sikre ansvarlighet i alle deler av vår verdikjede. Bærekraftig innkjøp og kontroll med leverandørkjeden skal sikre at produktene våre, fra råvareproduksjon til kunde, ivaretar menneske- og arbeidstakerrettigheter, miljø og dyrevelferd. Dette som en del av Solberg & Hansen sin bærekraftstrategi og målsetninger innenfor bærekraft som helhet.

Vårt mål er å gi våre kunder trygghet for at varene de kjøper hos oss er produsert på en måte som ivaretar mennesker, dyr og miljø.

Å sikre en bærekraftig verdikjede er utfordrende i en stadig mer kompleks verden der klimaendringer, økt forbruk og rask befolkningsvekst gjør våre verdikjeder mer sårbare og uoversiktlige. Dette krever at vi prioriterer vår innsats der risikoen er størst, og at vi velger våre tiltak ut ifra hver enkelt problemstilling vi står overfor. Identifisering av risiko og vurdering og implementering av tiltak kaller vi aktsomhetsvurderinger.

Aktsomhetsvurderinger er en definert metode (UNGP og OECD) for en risikobasert tilnærming for å respektere og ivareta mennesker, samfunn og miljø i verdikjeden.

Gjennomføring av aktsomhetsvurderinger er også en del av de forpliktelsene vi har gjennom medlemskap i Etisk Handel Norge.

Dette dokument beskriver det rammeverket som ligger til grunn for arbeidet med å sikre verdikjeden vår og hvordan dette integreres i våre prosesser og rutiner.

Solberg & Hansen anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. Solberg & Hansen skal tilpasse vår egen innkjøpspraksis slik at vi styrker, og ikke undergraver, leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje- og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

Det skal gjennomføres aktsomhetsvurderinger på våre innkjøp. Vurderingene bygger på en sannsynlighet og konsekvens, med mål om å identifisere produkter eller leverandører med særlig høy risiko. Våre aktsomhetsvurderinger skal med andre ord sette oss i stand til å identifisere, prioritere og håndtere negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø vi direkte eller indirekte bidrar til gjennom våre verdikjeder.

Solberg & Hansen støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon. Vi skal involvere arbeiderrepresentanter og andre relevante interessenter i vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis.

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve Solberg & Hansens krav til forhold i leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

SOLBERG & HANSEN

Solberg & Hansen, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

Solberg & Hansen, inkludert våre leverandører og samarbeidspartnere, skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN og/eller norske myndigheter.

FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP, 2011) og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv (2018) ligger til grunn for våre aktsomhetsvurderinger. OECD er tydelig på at "Selskaper forventes å opptre i tråd med lover og normer lokalt, samt å vurdere, forebygge og håndtere brudd på menneskerettigheter og arbeidsrettigheter, miljøskader og bestikkelser som følge av egen virksomhet, hos leverandører og andre forretningsforbindelser."

At en virksomhet jobber aktivt med aktsomhetsvurderinger utelukker ikke virksomhetenes mulige negative påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men tilsier heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer disse ut fra en samlet vurdering og prioritering, og i samråd med sine interessenter.

Krav til forhold i leverandørkjeden:

Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre retningslinjer for leverandører, derunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Våre leverandører skal:

- Følge retningslinjer for leverandører, prinsipper for bærekraftig forretningspraksis.
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, det vil si: gjøre egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.⁴
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra Solberg & Hansen, skal leverandøren kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

Dersom leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve retningslinjer for leverandører, kan heving av kontrakt forekomme.

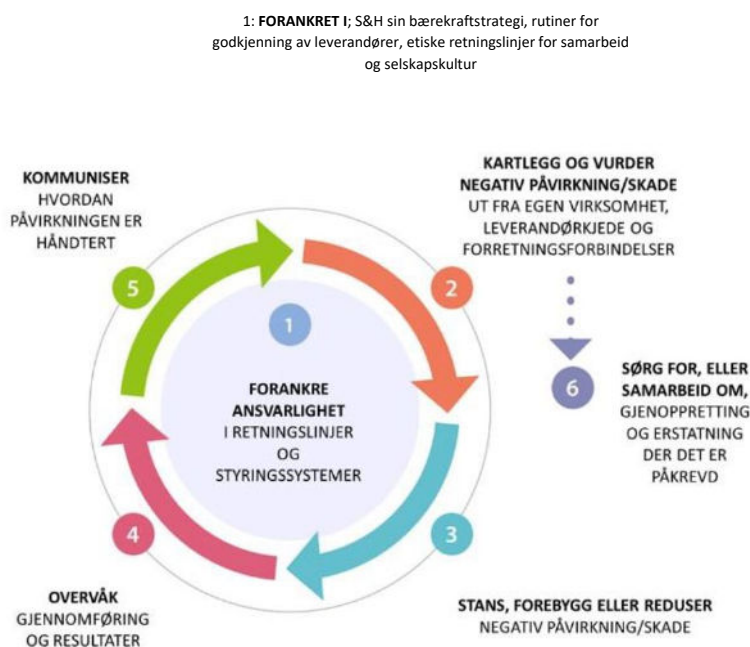
SOLBERG & HANSEN

2. Omfang

Risiko – og aktsomhetsvurderinger gjøres for alle innkjøp av råvarer og handelsvarer i Solberg & Hansen

3. Gjennomføring

Aktsomhetsvurderingsmodellen som benyttes er definert av UNGP og OECD og er i henhold til Etisk Handel Norges krav og forventinger. Modellen under illustrerer trinnene i en aktsomhetsvurdering og er delt inn i seks trinn:

MODELL – AKTSOMHETSVURDERINGSMODELLEN

Trinn 1: Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av bærekraft i virksomheten handler om at vi har relevante policyer og retningslinjer på plass, og effektive styringssystemer for implementering av disse. Trinn 1 beskriver plassering av ansvar og de overordnede rutineene for hvordan vi jobber.

I Solberg & Hansen betyr det følgende:

1.A	At vi har en bærekraftstrategi med relevante mål.	Basert på konsernets bærekraftstrategi har S&H definert opp våre mål som støtter opp under dette.
1.B	At vi har en offentlig tilgjengelig forpliktelse for å jobbe med aktsomhetsvurderinger og	Forpliktelse er publisert på sh.no

SOLBERG & HANSEN

	ansvarlig innkjøpspraksis for sosiale forhold og miljø.	
1.C	At vi har en Code of Conduct som skal signeres av alle leverandører	S&H har implementert Code of Conduct med alle våre største leverandører.
1.D	At vi har rutiner for valg, godkjenning, samarbeid og oppfølging av leverandører. Her identifiseres farer og risiko på leverandørnivå, med dertil hørende tiltak innenfor sosiale, korrupte og miljømessige forhold.	Leverandørgodkjennelsesrutine er etablert
1.E	Leverandører følges opp av fysiske kontroller på produksjonssted av Solberg & Hansens ansatte. Det følges opp det som er identifisert som særskilte risikoområder og settes tiltak der det er behov. Oppfølging skjer først og fremst via dialog, dernest sanksjoner eller brudd i samarbeid.	Arbeidsbeskrivelser Innkjøpere
1.F	Organisasjonskart som beskriver ansvars- og oppgavefordeling innen området bærekraft og aktsomhetsvurderinger.	Ansvarsoversikt for roller i S&H

Trinn 2: Kartlegging av S&H sin påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere risiko for negativ påvirkning i leverandørkjeden gjennom å etablere et overordnet risikobilde for så å prioritere vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging. Håndtering av funn beskrives i trinn 3.

Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess der målet er å iverksette tiltak der risiko for negativ påvirkning er størst. Risiko skal derfor vurderes ut fra sannsynlighet for at avviket inntreffer og konsekvens dersom avviket oppstår. Produksjonsland, opprinnelsesland råvare, kategori og produsent er relevante elementer i en slik risikovurdering. I tillegg skal andre relevante faktorer som eksempelvis globale tiltak, lovreguleringer, relevante sertifiseringsordninger, mv. inkluderes i risikovurderingen. Det skal utføres en prioritering av identifisert risiko.

I Solberg & Hansen betyr det følgende:

2.A	At vi har oversikt over alle produksjonsland og opprinnelsesland på råvarer for egne produkter	Leverandørgodkjennelsesrutine og råvaredatabasen
2.B	At vi har en skriftlig risikovurdering av leverandørene basert på sannsynlighet og konsekvens for alle definerte områder i Code of Conduct.	Inngår som del av Leverandørgodkjennelsesrutine

SOLBERG & HANSEN

2.C	Leverandører følges opp med fysiske inspeksjoner på produksjonsted av Solberg & Hansens egne ansatte.	Fysiske besøk på farm og produsenter
-----	---	--------------------------------------

Trinn 3: Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Basert på risikovurderingen og prioritering av risiko i trinn 2 skal det utarbeides planer med tiltak som iverksettes for å stanse, forebygge og redusere risiko for negativ påvirkning.

Tiltaket som velges skal vurderes ut ifra en totalvurdering av risiko (konsekvens + sannsynlighet) og påvirkningsmulighet (Trinn 2) og skal skriftlig dokumenteres.

S&H skal bruke sin innflytelse og påvirkningsmulighet for å få leverandører og andre samarbeidspartnere til å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning. Der påvirkningsmuligheten oppleves som liten, skal vi søke måter å styrke denne. Det kan gjøres ved å samarbeide med andre kunder av samme leverandør, samarbeid med fagforeninger eller organisasjoner, eller ved å bli med i bransjeinitiativ eller andre koalisjoner som søker å adressere de negative påvirkningene. I enkelte tilfeller vil det også være behov for at vi bidrar til å påvirke juridiske begrensninger eller strukturelle endringer i en bestemt bransje

Et vesentlig tiltak for å forebygge og redusere risiko for skade er gjennom egen innkjøpspraksis. Gjennom en ansvarlig innkjøpspraksis skal S&H bidra til at våre innkjøpsprosesser ikke undergraver våre leverandørers evne til å respektere menneskerettighetene og etterleve av vår Code of Conduct.

Kravene i selskapets Code of Conduct er:

FORHOLD PÅ ARBEIDSPLASSEN**1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105)**

1.1 Ingen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid skal finne sted.

1.2 Ansatte skal ikke være pålagt å betale depositum eller overlevere sine identitetspapirer til en arbeidsgiver, og de skal stå fritt til å si opp en arbeidskontrakt etter en rimelig varsel.

2. Foreningsfrihet og kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87, 98, 135 og 154)

2.1 Ansatte skal uten unntak ha rett til å melde seg inn eller opprette fagforeninger etter eget valg, og til å forhandle kollektivt.

2.2 Arbeidsgiver skal ikke diskriminere tillitsvalgte eller hindre dem i å utføre fagforeningsarbeid.

SOLBERG & HANSEN

2.3 Dersom slike rettigheter er begrenset ved lov, skal arbeidsgiver legge til rette for, og på ingen måte hindre, parallelle mekanismer for fri og uavhengig sammenslutning og forhandlinger.

3. Barnearbeid (FN-konvensjon om barnets rettigheter, ILO-konvensjoner nr. 79, 138, 182 og ILO-anbefaling nr. 146)

3.1 Minimumsalderen for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og overholde

- i) den nasjonale minstealderen for arbeid, eller;
- ii) alderen for fullført obligatorisk opplæring,

hvilken av disse som er høyest. Hvis lokalt minimum er satt til 14 år i samsvar med unntak fra utviklingsland under ILO-konvensjon 138, kan denne lavere alderen gjelde.

3.2 Det skal ikke være rekruttering av barnearbeid definert som noe arbeid utført av et barn yngre enn alderen(e) spesifisert ovenfor.

3.3 Ingen personer under 18 år skal være engasjert i arbeid som er farlig for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

3.4 Retningslinjer og prosedyrer for utbedring av barnearbeid forbudt i henhold til ILO-konvensjoner nr. 138 og 182, skal etableres, dokumenteres og kommuniseres til personell og andre interesserte. Det skal gis tilstrekkelig støtte for at slike barn skal kunne delta på og fullføre obligatorisk opplæring.

4. Diskriminering (ILO-konvensjonene nr. 100 og 111 og FN-konvensjonen om diskriminering av kvinner)

4.1 Det skal ikke forekomme diskriminering i arbeidslivet på grunn av etnisitet, religion, alder, funksjonshemming, kjønn, sivilstatus, seksuell legning, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.

4.2 Det skal etableres tiltak for å beskytte ansatte mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende atferd, og mot diskriminering eller oppsigelse av arbeidsforhold på uforsvarlige grunner, f.eks. ekteskap, graviditet, foreldreskap eller HIV-status.

4.3 Alle arbeidstakere med samme erfaring og kvalifikasjoner skal ha lik lønn for likt arbeid.

5. Hard eller umenneskelig behandling

5.1 Fysiske overgrep eller straff eller trussel om fysisk mishandling skal være forbudt. Det samme gjelder seksuelle eller andre overgrep, og andre typer ydmykelse.

SOLBERG & HANSEN**6. Arbeidshelse og sikkerhet (ILO-konvensjon nr. 155 og ILO-anbefaling nr. 164)**

6.1 Arbeidsmiljøet skal være trygt og befordrende for god helse, med tanke på den rådende kunnskapen om bransjen og om eventuelle spesifikke farer.

Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å forebygge og minimere ulykker, skader og helseskader som følge av eller knyttet til forhold på arbeidsplassen.

6.2 Ansatte skal få regelmessig, dokumentert helse- og sikkerhetsopplæring. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte.

6.3 Ansatte skal ha tilgang til rene sanitæranlegg og rent drikkevann. Om nødvendig skal arbeidsgiver også sørge for tilgang til fasiliteter for trygg matoppbevaring.

6.4 Dersom arbeidsgiver sørger for overnatting, skal det være rent, trygt og tilstrekkelig ventilert, og ha tilgang til rene sanitæranlegg og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO-konvensjon nr. 131)

7.1 Ansattes lønn skal minst være i samsvar med nasjonale bestemmelser om minstelønn eller industrielle standarder, avhengig av hva som er høyest. Lønn skal alltid være nok til å dekke grunnleggende behov, inkludert noen skjønnsmessige inntekter

7.2 Lønn, samt vilkår for hvordan og når lønn skal utbetales, skal avtales skriftlig før arbeidet starter. Kontrakten skal være forståelig for den ansatte.

7.3 Det er forbudt å bruke lønnstrekk som et disiplinærtiltak.

8. Arbeidstid (ILO-konvensjon nr. 1 og 14)

8.1 Arbeidstiden skal være i samsvar med nasjonal lovgivning eller industristandarder og skal ikke overstige arbeidstiden fastsatt i gjeldende internasjonale konvensjoner. Ukentlig arbeidstid bør ikke på regelmessig basis være mer enn 48 timer.

8.2 Ansatte skal ha minst én fridag for hver 7-dagers periode.

8.3 Overtid skal være begrenset og frivillig. anbefalt maksimal overtid er 12 timer per uke, dvs. at samlet arbeidsuke inkludert overtid ikke skal overstige 60 timer. Unntak fra dette aksepteres når det er regulert i tariffavtale.

8.4 Arbeidstakere skal alltid ha overtidsgodtgjørelse, som et minimum i henhold til gjeldende lovverk.

9. Vanlig ansettelse

9.1 Forpliktelser overfor ansatte i henhold til internasjonale konvensjoner og/eller nasjonale lover og regler vedrørende vanlig ansettelse skal ikke unngås ved å bruke

SOLBERG & HANSEN

korttidskontrakter (som kontraktsarbeid, tilfeldig arbeidskraft eller dagarbeid), underleverandører eller andre arbeidsforhold.

9.2 Alle ansatte har krav på en arbeidskontrakt skrevet på et språk de forstår.

9.3 Læreutdanningenes varighet og innhold skal være klart definert.

FORHOLD UTENFOR ARBEIDSPLASSEN

10. Ressursbruk og påvirkning på lokalsamfunnet

10.1 Ingen form for miljøkriminell virksomhet eller hensynsløs utnyttelse av ressurser skal finne sted i nærmiljøet.

10.2 Nærmiljøet på produksjonsstedet skal ikke utnyttes i overdreven grad eller forringes av forurensning. Farlige kjemikalier og andre skadelige stoffer skal håndteres nøye.

10.3 Ved konflikt med lokalsamfunn om bruk av jord eller andre naturressurser, skal partene gjennom forhandlinger sikre respekt for individuelle og kollektive rettigheter til land og andre ressurser basert på vanlig sedvane eller tradisjon, også i tilfeller hvor slike rettigheter ikke er formelt registrert.

10.4 Produksjon og uttak av råstoff til produksjon skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlaget for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å gjøre krav på store landområder eller andre naturressurser som slike befolkningsgrupper er avhengige av.

MILJØ OG DYREVELFERD

11. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og forskrifter

11.1 Produksjonen skal ikke være i konflikt med nasjonal eller internasjonal miljølovgivning og forskrifter.

11.2 Nødvendige utslipps- og utslippstillatelser skal innhentes der det er nødvendig.

11.3 Tiltak for å minimere skadevirkninger på menneskers helse og miljø skal iverksettes gjennom hele verdikjeden. Dette inkluderer å minimere forurensning, fremme en effektiv og bærekraftig bruk av ressurser, inkludert energi og vann, og minimere klimagassutslipp i produksjon og transport. Nærmiljøet på produksjonsstedet skal ikke utnyttes eller forringes.

12. Dyrevelferd

SOLBERG & HANSEN

12.1 Ved produksjon av produkter som stammer fra dyr, skal det tas hensyn til dyrevelferd i hele verdikjeden.

12. KORRUPSJON

12.1 Korrupsjon i noen form er ikke akseptert, inkludert bestikkelser, utpressing, tilbakeslag og upassende private eller profesjonelle fordeler til kunder, agenter, entreprenører, leverandører eller ansatte til slike parter eller offentlige tjenestemenn.

I S&H er kravene og prosedyren for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning det følgende:

3.A	Når prioritert risiko er etablert må tiltak iverksettes, og vi skal ha en Handlingsplan som beskriver hva vi gjør for å stanse, redusere eller forebygge negativ påvirkning for den prioriterte risiko (Håndterer risiko) Det skal beskrives oppfølging, forbedringstiltak og ansvar og samarbeid med leverandør og Innkjøp.	Handlingsplan ved identifisert risiko utarbeides og gjennomføres/følges opp iht. prosesser og roller beskrevet i pkt. 1D/E Leverandørevalueringssrutine
3.B	At vi har en avviksrutine integrert som dekker bærekraft og sikrer at negative hendelser/avvik knyttet til våre produkter/leverandører/verdikjeder blir fulgt opp og tiltak om nødvendig/mulig blir iverksatt.	Avviksrutine inngår i årlig Leverandørevalueringssrutine
3.C	Tydelige krav til våre leverandører gjennom selskapets Code of conduct.	Kravene skal tydelig kommuniseres som forutsetning i kontraktsdokumentet og signeres eksplisitt av leverandør.

Trinn 4: Overvåking av gjennomføring og effekt av tiltak

Overvåking av gjennomføring og effekt av tiltak, handler om hvorvidt S&H gjør gode aktsomhetsvurderinger og om vi iverksetter effektive tiltak for å hindre gjentakende avvik, og/eller at vi gjenoppretter skade som er skjedd. Er kartlegging og prioritering av negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, som reflekterer de faktiske forholdene?

SOLBERG & HANSEN

Virker tiltakene for å stanse, forebygge og redusere virksomhetens negative påvirkning/ skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant?

For å sikre at vi gjør gode aktsomhetsvurderinger skal det gjøres vurderinger av tiltakene som er iverksatt

I S&H betyr det følgende:

4.A	System for oppfølging og monitorering av at våre leverandører håndterer prioriterte risikoområder	Leverandørgodkjennelsesrutine og Leverandørevalueringsrutine
4.B	Periodisk evaluering av vårt arbeid skal gjennomføres ved Internrevisjon minimum 1 gang per år	Leverandørevalueringsrutine
4.C	Ledelsens gjennomgang. Minst en gang per år skal ledelsens gjennomgang gjennomføres og rapportering på status og risiko til ledelsen skal skje.	Leverandørevalueringsrutine
4.D	Innspill fra interessenter hver gang vi gjør endringer i vår Strategi for bærekraftige produkter hvert 4. år og i forbindelse med tiltak basert på risikovurdering eller gjenoppretting av skade der det er hensiktsmessig.	Informasjon innhentes i strategiprosessen og tiltak kan settes som fokus i de kortsiktige målene for innværende strategiperiode
4.E	Løpende vurdering og evaluering av mål og handlingsplan og ny risiko.	Leverandørgodkjennelsesrutine og Leverandørevalueringsrutine

.

Trinn 5: Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

S&H skal være åpen om de vurderinger som gjøres i våre verdikjeder. OECD er tydelig på at selskaper forventes jevnlig å offentliggjøre informasjon om drift og resultater, samt å vise at de tar ansvar for temaene i OECDs retningslinjer i tråd med de høyeste tilgjengelige standardene for åpenhet og rapportering.

Åpenhet skaper tillitt, også åpenhet rundt utfordringer. Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om vårt arbeid med ansvarlighet og bærekraft er at virksomheten gjennomfører aktiviteter og at disse gir målbare resultater. Alt kan ikke måles, og i noen sammenhenger vil konkrete (og verifiserte) beskrivelser være god kommunikasjon.

I S&H betyr det følgende:

5.A	S&H er forpliktet gjennom medlemskap i Etisk handel Norge til årlig rapportere om identifiserte og prioriterte risikoer i våre verdikjeder og hvilke tiltak som gjennomføres for å håndtere disse.	Medlem Etisk Handel
-----	--	---------------------

SOLBERG & HANSEN

5.B	Aktsomhetsvurdering synliggjøres på S&H sin hjemmeside	
5.D	S&H skal være åpen i dialog mot eksterne interessenter om hvordan vi vurderer og prioriterer aktsomhetsvurderinger for bærekraftig innkjøp og kontroll i leverandørkjeden og hvilke tiltak og resultater som er oppnådd.	
5.E	Det skal foreligge informasjon og kunnskap om selskapets miljøbelastning. CO2 avtrykket skal kartlegges årlig med dertil hørende tiltak.	Godkjent Miljøfyrtårn.

Trinn 6: Gjenoppretting der dette er påkrevd

Dersom et avvik har skjedd skal vi iverksette tiltak for at de som er ansvarlige for bruddet i våre verdikjeder retter opp dette. Forholdet mellom S&H og negativ påvirkning (det vil si om vi har forårsaket eller bidratt til, eller er direkte forbundet gjennom en forretningsforbindelse, f.eks. leverandør) er et viktig hensyn som avgjør hvordan vi skal reagere på en skade/påvirkning, og om vi er ansvarlig for å bidra til at gjenoppretting skjer, eller påvirke at dette skjer.

Er S&H ikke selv ansvarlig eller har medvirket til den negative påvirkningen, men er direkte forbundet med den negative påvirkningen gjennom en forretningsforbindelse (for eksempel en leverandør), skal vi bruke vår innflytelse til å få virksomheten (for eksempel leverandøren) som forårsaket skaden til å forebygge eller redusere skaden. Vi skal arbeide for at det finnes gjenopprettingsmekanismer og tilgang til klageordninger i våre leverandørkjeder.

Der skade på mennesker eller miljø har forekommet i vår verdikjede skal vi søke at ansvarlig part arbeider for å gjenopprette skaden.

Saker der gjenoppretting vurderes eller gjennomføres skal registreres i et egnet arkiv og presenteres som del av internrevisjon og ledelsens gjennomgang. Hvert enkelt selskap skal ha en beskrivelse eller rutine for hvordan gjenopprettingsprosessen skal foregå.